

BOŽIČNA ČESTITKA S JELENOM I LABUDOM

tako sniježi, tako mrzne – sja
 bijel iznemogao
 obavija
 zamak na brdu
 prodoran glas zvijeri iz sna –
 njezini tragovi u Vilkpėdė¹
 posijedjelu bijelu njezinu kožu Pamėnkalnis² odijeva
 vrh kojega reflektori raznose
 zazvoni prazan oklop
 križarske duše

probudi se noćas, nadaj se
 vjeruj i nagovijesti velikoj sjenici
 u duplji parka pokraj zamka,
 tornjevima staroga grada,
 pucketavim svjećicama,
 jedinstvenoj magiji –
 u dječjim očima:

iz doline Šventaragis³
 devetorogi jelen
 podigao je moj Vilnius
 na sedam brežuljaka

¹ Vilkpėdė – Predio Vilniusa; naziv znači *Vilko pėda*, tj. vučji trag.

² Pamėnkalnis – stari naziv brežuljka Taurakalnis (Turje brdo); znači *Pamėno kalnas*. hrv. brdo Pamenasa (pamenas = sablast, duh).

³ Šventaragis – hrv. Sveti rog.

KAMEN

bez oca raste
 bez nogu voda trči
 leti oblak bez krila
 iznad crvenih grana hrasta

ispod njih jednodušan dzūkijski oganj
 devetorogi jelen raspiruje
 dok ja plovim tom dubokom rijekom

podizem s dna taj kamen
 pijem to sjećanje, taj oganj,
 a sjetiti se ne mogu

PRESTIZANJE NOĆI

kozmogonijski pašnjaci, mjesec promatra stepu
 postojanost nepomičnosti, stup, zlokobni goniči stoke
 kozmička os, ukolo ravnice svijeta kao od opeka
 tuđe i negostoljubive, arhetipske i široke
 graciozna krda konja, cvjetaju kamenje i drveće
 ruše se u početak svijeta oznojena stepska tijela
 linearno raslinje, užegla trava grubih listova
 kotač vremena zaustavlja samo ognjena nepomičnost dana

NOĆ ŠUMSKOG KOPRIVNJAKA

proljetno doba skitnji
 na nebu mjesečev brojčanik
 i zemlja, nošena prostorom
 korijenjem zahvaća tebe

govori jezikom šuma, i ja ću govoriti
 u tvoje providno, vedro lice
 na izvrnutim ruševinama
 grozničave duše kopriva,
 a tvoji predosjećaji će šutjeti

bijela kao arka bljesnula je
 nada, obojica smo joj mahnuli,
 uhvatila je opušak golubica,
 a mi smo kušali otrov

i vodio je pakao u nebo
 za prigušenim osmijehom madone
 i kruh je teško, duboko disao
 obuzet će prodorno i bolno

se prelijevati preko zemalja
 zaliti luckasta djela
 i jezik mog pranaroda
 ne će biti ni raskoš, ni granica

razmahujući se kroz prastaro granje pod zemljom
 crpeći iz njega bjelinu brezama,
 i zdravo se opirati, amen
 i uzdižu se stupovi dima
 ti griješnom kišom postaješ

u kuli, gdje čekaju smrtnici
crne sove i gavrani lete
dim jele je gorči
dim johe je slađi
od tvog imena stotinu puta
kako bi prošao kroz ponor
kako bi zazvečali konjanici
kako bi zazujala šarena tanad
razlomivši kruh kao zemlju
mi jašemo, jašemo li kući?
ili u skandinavska brda
polja ledenjačkog kamenja

oh, kakve boje! priklanjaju se brežuljci
i ne prestaje razgovor muškaraca
noć sovinim krilom
odnosi san od slugu

i voda kotrlja kamen
i raonik brazda zemlju
u morenama Perkūnas se rađa,
a duše odlijeću preko Atlantika
i na rodne obale padaju
tada saznajemo da se živjelo
s tim šumama, s koprivnjacima
s našim lutajućim dušama
koje ništa više ne shvaćaju

zato reci i opet reci
tko tvojoj riječi daje moć
kakva je zlokobna utjeha snova
koja te izdaje svakog jutra
uvela koprivo, slušaj

RATOVI: PROLJETNO SMRZAVANJE RIJEKE

baladični i nestvarni
ratovi, a nevjeste posijedjele
"domaći" narušavaju tišinu
i radovi prožeti umorom
kako u srcu, tako i na zemlji

i mjesec, našavši bakrenu kopču
sniva: Bog je s nama
i kao da više nešto kroz san
i kao da vjetar raspršuje snijeg
s nebom zavađuje noć
i krvari koža iverja
ili se razotkriva jutro
već puzi nespretn "domaći"
njegove žile pamte požar leta
studen njegovo sjećanje raspiruje

junaci budimo pravi
okreću našu željezom punu zemlju
i ne traže kovanice, već ime
samo pružaju ruku, svijetli mač
ostavljamo usred rata

pripada nam okrnjeno granje
zagaravljenog oružja životi
istina iskidane oštrice
okuplja nas u ime pravde
mirno! svrstajte se po dvoje

i sveto je: tragovi pod zemljom
i nevjeste će nevino procvasti
i kliznut će pod nebesima željezo
maslinama će obrasti obale
i doživat će kroz san nestrpljiva
žega proljetnog mraza

Vladas Braziūnas

SELENOGRAFIJA

jučer navečer vidio sam mjesec
čedo koje četvrti dan
leži na savijenom rubu
krova izbe, crnog i velikog

zvijezde su ciknule plešući u krugu
čedo je kao kirurški nož
bilo puno bezgranične ljubavi
poplava mora i poharanih obala

na blijedom licu čeda
nisam još uspio opaziti masku,
ali sivjela je crna mrlja i namrgodio se
svemir čudan ili promijenjen

nije više bilo jasno, hoće li kralja
ritualno mučiti ili ubiti
ili će samo zaigrati srce snagu svijeta
dok ne svane obično jutro

*S litavskoga prepjevala:
Mirjana Bračko*